

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.419/2019/4. szám

A Szegedi Ítéltábla Dr. Pap Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt I. r. és az Uza Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: Dr. Uza Orsolya) által képviselt II. r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2019. május 29. napján kelt 11.P.20.152/2019/28. számú ítélete ellen a felperes 33. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 73 600 (hetvenháromezer-hatszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak 233 404 (kettőszázharmincháromezer-négyszáznegy) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I. r. alperes jogelődje, a **(jogelőd neve)** Zrt.(továbbiakban: I. r. alperes) és a II. r. alperes 2008. július 2. napján **(kölcönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Ford Focus típusú gépjármű vételárának a finanszírozására, amely alapján az I. r. alperes a II. r. alperesnek 2 500 000 Ft kölcsönt nyújtott. A szerződő felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztő részletek összegét és esedékességét, az összes törlesztő részlet összegét (3 257 352 Ft), a törlesztő részletek számát (84 hónap), a teljes hiteldíjmutatót (9,22 %). A mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg. A kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás)) elszámolási módjaként az ún. fix deviza konstrukcióban állapodtak meg. A kölcsönszerződés részét képezte az I. r. alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat 1. száma)** számú üzletszabályzata. Az üzletszabályzat tartalmazza a mértékadó devizanem (I/17.), a mértékadó árfolyam (I/22.), az árfolyamváltozás (I/25.) meghatározását, valamint az arra való utalást, hogy a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat (VI/5. pont), ezzel egyező rendelkezéseket rögzít a **(üzletszabályzat 2. száma)**. számú üzletszabályzat is (I/17., I/22., I/23. és VI/5.).

A felperes a 2011. január 17. napján kötött adásvételi szerződéssel megvásárolta a II. r. alperestől a fentiekben írt gépjárművet. Az adásvételi szerződés 5. pontjában rögzítettek szerint a felperes a vételárat akként fizeti ki, hogy az I. r. alperes hozzájárulásával a II. r. alperestől átvállalja annak a **(kölcönszerződés száma)** számmal jelölt kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit. Az adásvételi szerződést az I. r. alperes záradékolta, amely szerint hozzájárulását adta a gépjármű

értékesítéséhez azzal a feltétellel, hogy a záradékolással egyidejűleg megkötésre kerülő opciós szerződéssel a felperes az adásvétel tárgyára opciót enged a javára.

A felperes és az alperesek között ugyanezen dátummal „Tartozásátvállalás” elnevezésű megállapodás jött létre, amelyben rögzítették, hogy a **(kölsönszerződés száma)** számú kölcsönszerződés alapján a megállapodás megkötésének időpontjában a II. r. alperessel szemben az I. r. alperesnek 410 776 Ft követelése áll fenn, az tartalmazza a tartozásátvállalás időpontjáig kiszámított árfolyam-különbözetet is, amelyet a megállapodásban rögzítettek szerint kell megfizetni. A 2. pontban írtak szerint a II. r. alperest a kölcsönszerződésből eredően az 1. pontban megjelölt tartozáson felül az értéknapot követően esedékessé váló fizetési kötelezettségek is terhelik, amelyek teljesítésére az egyedi kölcsönszerződésben és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatban foglaltak szerint köteles. A 3. pont tartalmazza, hogy a tartozásátvállaló átvállalja a kölcsönbevevő hitelezővel szembeni 1-2. pontban megjelölt tartozásait, azaz az értéknapiig lejáró, valamint az értéknapot követően esedékessé váló fizetési és egyéb kötelezettségeit. Az I. r. alperes a tartozásátvállaláshoz hozzájárulását adta.

A 8. pont rögzíti a felperes nyilatkozatát, amely szerint a szerződés aláírásával a kölcsönszerződésben, valamint az I. r. alperes gépjárműhitelezési tevékenységére vonatkozó üzletszabályzatában foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el, az üzletszabályzatnak, valamint a kölcsönszerződés másolatának átvételét a szerződés aláírásával nyugtázza. A szerződés megkötésekor az I. r. alperes a felperesnek átadta a **(üzletszabályzat 2. száma)** számmal jelölt üzletszabályzatát.

A szerződés aláírásával egyidejűleg a felperes aláírta az ún. kockázatfeltáró nyilatkozatot, továbbá a „Tájékoztató a túlzott eladósodottság kockázatairól” címet viselő tájékoztató dokumentumot. Ezek tartalmazzák, hogy a forintban közölt havi fizetési kötelezettségek változhatnak a deviza árfolyamának változása következtében is, a törlesztő részleteken felüli plusz fizetési kötelezettség akkor keletkezik, ha az adott deviza árfolyama megemelkedik.

A felperes és az I. r. alperes a neki a II. r. alperessel szemben fennálló 410 776 Ft fizetési kötelezettségének teljesítésére a 2011. január 17. napján kelt kölcsönszerződés módosítása elnevezésű okiratban foglaltak szerint állapodtak meg, feltüntetve abban a felperes által fizetendő törlesztő részletek összegét és azok esedékességét, továbbá, hogy a kölcsönszerződés devizaneme CHF.

A felperes és az I. r. alperes a gépjárműre a kölcsön visszafizetésének biztosítására az I. r. alperes javára az ugyancsak 2011. január 17. napján kelt szerződéssel opciós jogot alapítottak. A szerződés 4. pontja szerint a vételi jogot a hitelező a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. Az 5. pontban a felek meghatározták az opciós vételárat akként, hogy az a gépjármű hitelező általi birtokbavételének napjára megállapított, a gépjármű valós futásteljesítménye és műszaki állapota alapján EUROTAX által engedélyezett feltételek szerint korrekciózott EUROTAX katalógus szerinti vételár.

A 12. pont tartalmazza, hogy a hitelező jogosult olyan harmadik személyt megjelölni, aki jelen szerződésben foglalt feltételek mellett az opciós jog gyakorlására jogosult. A hitelező jogosult továbbá a kölcsönszerződésből eredő jogait és kötelezettségeit - az abban foglalt feltételek mellett - harmadik személyre átruházni, amely esetben a kölcsönszerződésben a hitelező helyébe lépett személy válik az opciós jog gyakorlására jogosítottá.

Az I. r. alperes a szerződést 2013. október 28. napján 2013. november 20. napjára felmondta, és bejelentette, hogy opciós jogát gyakorolja.

Az I. r. alperes a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) szerinti elszámolást elkészítette, abban az induló ügyleti kamatlábat 8,49 %-ban tüntette fel. Az elszámolás felülvizsgálnak minősül.

A felperes többször módosított és megváltoztatott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2 317 551 Ft és késedelmi kamata megfizetésére, valamint a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. Keresetét a „Tartozásátvállalás” elnevezésű megállapodás és az opciós szerződés érvénytelenségére alapította. Az előbbi tekintetében hivatkozott, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütközik, mivel nem tartalmazza a szerződés tárgyát, nevezetesen azt a számítási módot vagy képletet, amely alapján a szerződés tárgya devizában meghatározható lenne, a THM illetőleg a költség meghatározása pedig nem felel meg a Hpt. 210. § (2) bekezdésében foglaltaknak. Érvelése szerint nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, ezzel összefüggésben keresete jogalapjaként hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (továbbiakban: 1959-es Ptk.) 209. §-ára. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte az általa levezetett számítás szerint, és ennek eredményeként kérte marasztalni az I. r. alperest az álláspontja szerint fennálló túlfizetés összegében. Állította, az opciós szerződés érvénytelen egyrészt annak járulékos jellege miatt, másrészt mert nem tartalmazza az opciós vételárat, ennek következtében pedig az alperes köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a felperes által megjelölt érvénytelenségi okok fennálltát. Utalt arra, hogy a szerződés legfeljebb az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatt lehet érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben kérte, hogy a bíróság a szerződést nyilvánítsa érvényessé az induló ügyleti kamatláb meghatározásával, amely az általa elvégzett számítás szerint 8,49 %. Utóbb a viszontkeresetétől elállt, és ellenkérelemként tartotta fenn a szerződés érvényessé nyilvánításával kapcsolatos kérelmét. Hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázatra alapított érvénytelenség meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, mivel azt a felperes az első tárgyalást követő 30 napon túl, 2014. július 25. napján terjesztette elő, ő pedig a keresetváltoztatáshoz nem járult hozzá. A törzskönyv kiadására vonatkozó kereset kapcsán azzal védekezett, hogy a szerződés felmondásával egyidejűleg opciós jogát az erre nyitva álló 5 éves határidőn belül gyakorolta.

Az elsőfokú bíróság 22.P.20.691/2018/11. számú ítéletével kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Ford típusú gépjármű törzskönyvét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A feljegyzett eljárási illetékből a felperest 103 050 Ft, az I. r. alperest 36 000 Ft megfizetésére kötelezte, marasztalta ezt meghaladóan a felperest az I. r. alperes 80 000 Ft perköltségében. Határozatának indokolása szerint a törzskönyv kiadására vonatkozó kereseti kérelmet találta megalapozottnak.

A Szegedi Ítéltábla a Pf.II.20.701/2018/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította azzal, hogy a pert ugyanezen bíróság másik tanácsa tárgyalja. A felperes másodfokú eljárással felmerült költségeit 70 000 Ft-ban, az I. r. alperesét 130 000 Ft-ban, a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték összegét 185 404 Ft-ban állapította meg. Határozatának indokolása szerint az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait megsértette, amely miatt

szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése. Előírta, az elsőfokú bíróságnak fel kell hívni a felperest, hogy vonja perbe alperesként a kölcsönbevevőt, ennek megtörténte esetén arra, hogy egyértelműen jelölje meg, a keresetét mely szerződések érvénytelenségére, és mely érvénytelenségi okra alapítja. A törzskönyv kiadására vonatkozó kereset kapcsán elsődlegesen az opciós szerződés érvénytelenségére való felperesi hivatkozást kell elbírálni, és annak megalapozatlansága esetén kell vizsgálni, hogy az érvényes opciós szerződés alapján az I. r. alperes a vételi jogát határidőben gyakorolta-e. Az I. r. alperes viszontkeresettől való elállására tekintettel a a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (továbbiakban: Pp.) 160. § (2) bekezdése alapján fel kell hívna a felperest, hozzájárul-e a viszontkereset tekintetében a per megszüntetéséhez, és annak eredményétől függően kell e tekintetben a pert megszüntetnie, ellenkező esetben pedig a viszontkeresetet érdemben elbírálnia. Utalt arra, az elsőfokú bíróságnak az ezt követően hozott érdemi döntését a Pp. 221. §-ában írt követelményeknek megfelelő indokolással kell ellátnia.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 2019. március 23. napján jogerőre emelkedett 6. sorszámú végzésével a viszontkereset vonatkozásában a pert megszüntette.

A felperes pontosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés, valamint a 2011. január 17. napján létrejött „Tartozásátvállalás” elnevezésű szerződés és opciós szerződés érvénytelenségét, a szerződést az ítélethozatalig terjedő időre nyilvánítsa érvényessé, és kötelezze az I. r. alperest 2 317 551 Ft és annak 2013. november 15. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére és a **(gipjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés érvénytelen Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja, továbbá a 203. § (6) és (7) bekezdése alapján. A „Tartozásátvállalás” tekintetében hivatkozott arra, hogy az Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontjába, valamint (2) bekezdésébe, a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe, 205. § (3) bekezdésébe és 209. §-ába ütközik. Érvelése szerint a tartozásátvállalási megállapodásnak tartalmaznia kellett volna az átvállalt tartozás mértékét, és az ügyleti kamatot. Előadta, az okiratban rögzítettekkel ellentétben a kölcsönszerződést nem kapta meg, és az alperesek nem tájékoztatták az átvállalt devizahitel kockázatáról. Állította, az üzletszabályzatról tájékoztatást nem kapott, következésképpen az nem vált a szerződés részévé, annak rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

Változatlanul fenntartotta az opciós szerződés érvénytelenségével és a törzskönyv kiadásával kapcsolatban korábban kifejtetteket.

Az I. r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta az induló ügyleti kamat éves százalékos értékének feltüntetésének hiányán túlmenő más érvénytelenségi ok fennállását, és kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását azzal, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke 8,49 %. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés bár nem tartalmazza a kölcsön összegét devizában, a rendelkezéseiből az kiszámítható. Hangsúlyozta, a felperes a finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott, és az üzletszabályzat a szerződés részévé vált. Utalt arra, hogy a tartozásátvállalási szerződés megkötésével nem a fogyasztó és a pénzügyi vállalkozás közötti szerződés jött létre, hanem annak eredményeként egy már korábban létrejött kölcsönszerződés kötelezettje változott meg. Védekezése szerint az opciós szerződés nem érvénytelen, és a kölcsönszerződés felmondásával egyidejűleg opciós jogát az erre nyitva álló 5 éven belül gyakorolta.

A II. r. alperes ellenkérelmében a perből történő elbocsátását kérte arra való hivatkozással, hogy a tartozásátvállalás alapján az alperesek közötti jogviszony megszűnt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. r. alperes jogelődje, a **(jogelőd neve)** Zrt. és a II. r. alperes között 2008. július 2. napján létrejött **(kölcönszerződés száma)** számú kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az éves induló ügyleti kamat mértéke 8,49 %. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 300 400 Ft perköltséget, valamint az államnak 118 053 Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolása szerint a kölcsönszerződés kölcsönbevevői oldalán alanycsere történt, ezért a felperesnek jogi érdeke fűződik a kölcsönszerződés semmissége megállapításához. Kifejtette, a kölcsönszerződés megkötésekor a II. r. alperes tudta, hogy a szerződés deviza alapú, és az árfolyamkockázatról a szükséges tájékoztatást megkapta, az megfelelő volt, ezért az árfolyamkockázat kölcsönbevevőre telepítésének tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak. Részletesen kifejtett indokai alapján a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontján alapuló érvénytelenségre történő felperesi hivatkozást megalapozatlannak ítélte. Megállapíthatónak találta a kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatt, ezt az érvénytelenségi okot azonban kiküszöbölhetőnek találta a kamatláb meghatározásával. E tekintetben elfogadta azt az alperesi védekezést, miszerint az ügyleti kamat a szerződés adataiból kiszámítható, az induló összes törlesztő részletet csökkentve a kölcsön összegével, az ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározható. Megállapította, az I. r. alperes által a DH2 tv. alapján végzett törvényi elszámolás tartalmazza a kölcsön induló kamatlábát, az elszámolás felülvizsgálatnak minősül, az a továbbiakban nem vitatható. Ezért a felperes által ráutaló magatartással elfogadott elszámolásban feltüntetett ügyleti kamatlábat meghatározva pótolta a szerződés érvénytelenségéhez vezető hiányosságot.

Rámutatott, a felek a kölcsönszerződést módosították azzal is, hogy az annak részévé vált korábbi **(üzletszabályzat 1. száma)** számú üzletszabályzat helyébe a **(üzletszabályzat 2. száma)**. számú üzletszabályzatot tették. Elfogadta azt az alperesi érvelést, hogy az üzletszabályzat megismerését lehetővé tette, azt a felperes kifejezetten elfogadta, mivel az üzletszabályzat valamennyi oldalát aláírta, és a „Tartozásátvállalás” elnevezésű megállapodás 8. pontjában elismerte annak átvételét, és az abban foglaltakat elfogadta. Nem találta vizsgálhatónak a tartozásátvállalásra vonatkozó megállapodásnak a Hpt. 213. § a) és b) pontjain, valamint (2) bekezdésén alapuló érvénytelenségét, mivel nem új kölcsönszerződés jött létre a felek között. Alaptalannak ítélte azt a felperesi hivatkozást, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az átvállalt devizahitel kockázatáról. Kiemelte, a felperes az árfolyamkockázatról részletes tájékoztatást tartalmazó kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, valamint a „Tájékoztató a túlzott eladósodottság kockázatáról” elnevezésű irat minden oldalát szignójával látta el. Hozzátette, a felperes számára nem csak ezen iratokból kellett kitűnnie, hogy a szerződés deviza alapú, hanem a „Tartozásátvállalás” elnevezésű irat 1. pontjából is, amely szerint a megjelölt árfolyamkülönbözet összege havi fix konstrukciós termékek esetében tartalmazza a tartozásátvállalás értéknapiáig kiszámított árfolyamkülönbözetet is. Utalt továbbá arra, a kölcsönszerződés 2011. január 17. napján kelt módosítása rögzíti, hogy az átütemezett tartozás a szerződésmódosítás hatálybalépésének napján érvényes, a szerződés devizanemének megfelelő devizavételi árfolyamon kerül a díjakba beépítésre, amelyre tekintettel a szerződésből hátralevő teljes tartozás mértékadó árfolyama változik.

Nem találta megállapíthatónak az opciós szerződés érvénytelenségét, egyrészt mivel sem a kölcsönszerződés, sem a tartozásátvállalás nem érvénytelen, másrészt a vételár az opciós szerződés 5. pontjában írt módszer szerint meghatározottnak minősül. Kifejtette, az opciós szerződés érvényessége folytán az I. r. alperes az opciós jogát 2013. október 28. napján jogszerűen gyakorolta, amely következtében a gépjármű tulajdonjogát megszerezte, ezáltal jogosult a törzskönyv birtoklására.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint perbeli előadása, valamint a tanúk vallomása alátámasztja, hogy kockázatfeltáró

nyilatkozatot és azzal kapcsolatos tájékoztatást nem kapott. Érvelése szerint az üzletszabályzat nem azonosítható az általános szerződési feltételekkel, amelynek tartalmáról tájékoztatást kell kapnia, és nem elegendő a szerződésben utalni e dokumentumra. Hivatkozott arra, a szerződés aláírásakor a tanúk egyszerre nem voltak jelen, így az nem teljes bizonyító erejű magánokirat, ezért az abban foglaltakat nem lehet elfogadni, amelyre tekintettel az üzletszabályzat ezen okból sem válhatott a szerződés részévé. Ennek következtében a szerződés - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - nem felel meg az EUB C-51/17. számú ítélet rendelkezéseinek. Mivel az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, a tájékoztatás nem tekinthető megfelelőnek. Utalt arra, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenség mutatkozik, így megállapítható az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége. Véleménye szerint az EUB előtt C-621/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás a per előkérdésének minősül, mivel a kereseti kérelmében hivatkozott a költségek (THM) tisztességtelenségére. Vitatta az ítéletben meghatározott ügyleti kamat mértékét is. Hangsúlyozta, annak meghatározása alapjául a felülvizsgált elszámolás nem szolgálhat, az elsőfokú bíróságnak szakértőt kellett volna kirendelni. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság az opciós szerződés és a törzskönyv kiadása kapcsán indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy az opciós szerződés érvénytelen, az I. r. alperes a törzskönyv birtoklására nem jogosult.

Az I. r. alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Hangsúlyozta, az üzletszabályzat mint általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált, a megismerését és elfogadását alátámasztja a „Tartozásátvállalás” elnevezésű okirat 8. pontja. Kiemelte, a kölcsönszerződés és az üzletszabályzat egyértelműen megfogalmazza, hogy az árfolyamkockázatot a felperesnek kell viselnie, és arról külön tájékoztatást is kapott.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az ítéletábrának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú ítélet felülbírálatára milyen körben kerülhet sor. A Pp. 253. § (2) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is érvényesül a kérelemhez kötöttség elve, amelynek értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálja felül. A felperes fellebbezésében keresete szerint kérte megváltoztatni az elsőfokú bíróság ítéletét, fellebbezését azonban - az elsőfokú eljárásban keresete jogalapjaként megjelölt érvénytelenségi és egyéb okok közül - kizárólag az árfolyamkockázatról való tájékoztatása hiányát (ideértve az üzletszabályzat szerződés részévé válását is), a THM-et és az opciós szerződést érintően indokolta. Ezért az ítéletábra az eljárása során csupán ezeket vizsgálta. Megjegyzi ugyanakkor, a felperes által keresetében felhozott további érvénytelenségi okok és egyéb jogalapok tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét teljes körűen és helyesen indokolta, azok megismétlése nélkül az ítéletábra csupán visszautal az abban kifejtettekre.

I.

A polgári jogban a szerződési szabadság elve érvényesül [1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdés], ami a szerződéskötés szabadságán túlmenően abban is kifejeződik, hogy a felek szerződésük tartalmát - kógens a jogszabályi rendelkezésektől eltekintve - szabadon határozhatják meg. A tartalom-meghatározás szabadsága kiterjed a típuszabadságra, azaz a felek nemcsak a törvényben külön nevesített szerződések valamelyikét választhatják, de több szerződéstípus elemeit vegyíthetik is (vegyes szerződések), illetve olyan megállapodást is köthetnek, amely sajátos elemei folytán egyik típusba sem sorolható (atipikus szerződés). A típusválasztás szabadsága a szerződésbe foglalt jogok

és kötelezettségek szabad alakítását jelenti. A szerződés minősítésénél nem a megnevezése az irányadó, hanem annak tartalma alapján kell eldönteni, hogy arra melyik szerződéstípusra vonatkozó szabályok az irányadók. Jelen ügyben a felek a 2011. január 17. napján kelt megállapodásukat tartozásátvállalásnak nevezték, valójában azonban háromoldalú megállapodás jött létre az eredeti jogviszony alanyai, az alperesek, valamint a felperes között. A II. r. alperes az I. r. alperessel kötött kölcsönszerződésből fakadó valamennyi jogosultságát a felperesre engedményezte, aki ezzel egyidejűleg valamennyi kötelezettség tekintetében tartozásátvállaló nyilatkozatot tett, amelyhez az I. r. alperes hozzájárult. Ezzel az 1959-es Ptk.-ban nem szabályozott, de a bírói gyakorlat által elfogadott szerződésátruházás történt. Az 1959-es Ptk. hatálya alá tartozó jogviszonyokat érintően kialakult bírói gyakorlat szerint sem volt akadálya annak, hogy az engedményezésre és a tartozásátvállalásra vonatkozó szabályok együttes alkalmazásával a szerződés alanya az egész szerződéses pozícióját átengedje harmadik személy részére, ehhez azonban a szerződés eredeti alanyainak és a harmadik személynek az együttes, tehát háromoldalú megállapodására van szükség (BDT2008. 1760., BDT2012. 2707., BH2006. 409.). A szerződésátruházással a szerződésből kilépő fél és a kötelemben maradó szerződő felek közötti jogviszony megszűnik, és a szerződésbe belépő felet a kilépő féllel azonos jogok illetik, illetőleg kötelezettségek terhelik (BDT2013. 3015.). A 2011. január 17. napján kelt megállapodás annak tartalmát tekintve a fentiek szerinti szerződésátruházásnak minősíthető, amely alapján a felperes a II. r. alperes szerződéses pozíciójába került.

Ez az alanyváltozás nem érinti a kölcsönszerződés érvényességét, a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek tartalmát, nem keletkeztet új kölcsönszerződést, következésképpen a felperesnek nem kellett kapnia külön az árfolyamkockázatról tájékoztatást. Mindezekre tekintettel az ítéletábra csupán megjegyzi: A felek közötti megállapodás létrejöttékor a felperes aláírta az ún. kockázatteltérő nyilatkozatot, továbbá „Tájékoztató a túlzott eladósodottság kockázatairól” címet viselő tájékoztató dokumentumot, amely körülmény - függetlenül attól, hogy megkapta-e az okiratokat - azt jelenti, hogy az abban foglaltakat meg kellett hogy ismerje. A fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó 2/2012. (XII. 10.) PK véleményében a Kúria a fogyasztónak minősülő szerződő fél kapcsán is elvárható magatartásként fogalmazza meg, hogy a szerződési feltételeket tartalmazó okiratokat áttanulmányozza, szükség esetén az áttanulmányozáshoz határidőt kérjen azzal, hogy a felperes saját nyilatkozata szerint az okiratokat nem olvasta el, nem az elvárható magatartást tanúsította, amely azonban nem eredményezi az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megtörténtének hiányát. Az okiratokból pedig kitűnik, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartási devizaneméhez képest súlyosan leértékelődhet, és az a hátralévő tartozást növeli. Következésképpen az EUB C-51/17. számú ítéletében meghatározott szempontok szerint értékelve a kölcsönszerződésnek azok az általános szerződési feltételei, amelyek alapján a forint gyengülése esetén a felperest a szerződéskötéskor kalkulálthoz képest többletfizetési kötelezettség terheli, világosak és érthetőek, ezáltal nem tisztességtelenek.

II.

Ugyancsak alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé. Az 1959-es Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerint általános szerződési feltételnek minősül az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg. Ennek a követelménynek tartalmilag megfelelnek az I. r. alperes által alkalmazott üzletszabályzat elnevezésű okiratok, mivel abban olyan rendelkezések vannak, amelyek a felek szerződéses jogira és kötelezettségeire vonatkoznak, ekként szerződési kikötések.

Az 1959-es Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltétel két feltétel teljesülése esetén válik a szerződés részévé: ha annak tartalma az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő másik fél számára megismerhető, és a másik fél azt elfogadja. Az általános szerződési feltétel megismerhetővé tétele történhet úgyis, hogy azt a kidolgozója a szerződő fél rendelkezésére bocsátja, de akként is, hogy a közzétett feltételek megjelenési helyét megjelöli (GK. 37. számú állásfoglalás II.). Az elfogadás ráutaló magatartással is megvalósulhat. A II. r. alperes üzletszabályzatot elfogadó nyilatkozata írásban rögzítésre került az egyedi szerződésben, az írásbeli formában megjelenő és mindkét szerződő félnek rendelkezésre álló üzletszabályzat rendelkezései maguk is az írásbeli szerződés részévé váltak. A kölcsönszerződés ilyen tartalommal létrejött, és mivel a már kifejtettek szerint a 2011. január 17. napján kelt megállapodás a felek jogaiban és kötelezettségeiben változást nem eredményez, a szerződéskötéskori általános szerződési feltételeket külön a felperesnek nem kellett elfogadnia ahhoz, hogy azok a szerződés részévé váljanak. A felperes a 2011. január 17. napján kelt „Tartozásátvállalás” elnevezésű okirat 8. pontjában foglalt nyilatkozattal az üzletszabályzat átvételét, megismerését és az abban foglaltakat kifejezetten elfogadta, a **(üzletszabályzat 2. száma)**. számú üzletszabályzatot aláírta, amelynek a jelentősége az, hogy ettől az időponttól a jövőre nézve a kölcsönszerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket ez alapján kell elbírálni. Nem vitásan a kölcsönszerződést és az újabb üzletszabályzatot a felperes aláírta, annak pedig - erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában - nincs jelentősége, hogy a felperesnek az üzletszabályzat megismerésére vonatkozó nyilatkozatát egyszerű magánokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat tartalmazza.

III.

A kölcsönszerződésben a THM éves százalékos mértéke meghatározásra került, ezért a szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak. Az, ha ez a meghatározás téves, a szerződés megtámadására adhat alapot tévedés címén. A felperes azonban a szerződést erre hivatkozással nem támadta meg. Az EUB C-621/17. számú ítélete a THM-et nem érinti, azzal kapcsolatban semmilyen megállapítást nem tartalmaz, így a jogvita mikénti elbírálása szempontjából jelentősége nincs.

IV.

Nem volt vitatott a másodfokú eljárásban, hogy az ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányából eredő érvénytelenség orvosolható a kamat meghatározásával. A felperes e körben az elsőfokú ítéletben meghatározott kamat százalékos értékének számítása során szakértő igénybevételét tartotta szükségesnek, amelyre vonatkozó bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontjával és annak kifejtett indokaival mindenben egyetért, azt megismételni nem kívánja, csupán visszautal arra.

Lényeges emellett, hogy az induló ügyleti kamat százalékos értékére vonatkozó számítást a perben az I. r. alperes elvégezte már a DH2 tv. szerinti elszámolást megelőzően, és csatolta ennek eredményét, valamint a kamatszámítás levezetését rögzítő okiratot, amely a felülvizsgált elszámolásban foglaltakkal egyezően tartalmazza az induló ügyleti kamat évi százalékos értékét. A felperes az I. r. alperes elvégzett számítás helyességét a per során nem vitatta, és a saját elszámolásában magasabb induló ügyleti kamatmértéket (9,22 %) jelölt meg, amelyhez képest az I. r. alperes által számított kamat kedvezőbb.

V.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg az opciós szerződés 12. pontjával kapcsolatos érvénytelenségi hivatkozást. Ennek azonban a jogvita mikénti elbírálása szempontjából nincs jelentősége, mivel a 12. pont esetleges érvénytelensége nem eredményezné a teljes opciós szerződés érvénytelenségét az 1959-es Ptk. 239. § (1) bekezdésére figyelemmel, ugyanis a szerződés e pontja a vételi jog gyakorlására harmadik személy kijelölését csak lehetőségként szabályozza, így az I. r. alperes mint a vételi jog jogosultja enélkül is megkötötte volna a szerződést, amelyet alátámaszt, hogy a vételi jogot saját maga gyakorolta.

Egyetért az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az opciós szerződés érvénytelensége nem állapítható meg egyrészt a kölcsönszerződés és a „Tartozásátvállalás” elnevezésű megállapodás hiányában, másrészt az opciós vételár meghatározottságára tekintettel. A vételár az opciós szerződés olyan lényeges eleme, amelyben a szerződés létrejöttéhez a feleknek meg kell állapodniuk (1959-es Ptk. 375. (1) bekezdés), az opciós megállapodásnak azonban nem kötelező tartalmi eleme a vételár fix összegű meghatározása, elfogadható az is, ha az opciós szerződés megkötésekor a felek csak azt a módszert, eljárást határozzák meg, amelynek alapján a vételi jog gyakorlásakor a vételár összegszerűen, lényegében egy kölcsönösen elfogadott eljárás eredményeként pontosan meghatározható (BH 2008. 213., BH 2012. 200.). Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy e követelménynek az opciós szerződés megfelel.

Az 1959-es Ptk. 375. § (1) bekezdése alapján ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opció) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja. A 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdése értelmében az opciós jogot legfeljebb 5 évre lehet kikötni, amellyel összhangban rendelkezik úgy az opciós szerződés 4. pontja, hogy a hitelező (az I. r. alperes) a vételi jogot legfeljebb a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt gyakorolhatja. Az opciós szerződés 7. pontja azokat a feltételeket határozza meg, amelyek bekövetkezése szükséges ahhoz, hogy az I. r. alperes - a fenti határidőn belül - e jogával élhessen. Ennek alapján az I. r. alperes a vételi jogát két feltétel valamelyikének a bekövetkeztétől függően gyakorolhatta: a felperes fizetési kötelezettségének elmulasztása vagy a szerződés felmondása esetén. Tény, hogy az I. r. alperes a szerződést felmondta, továbbá az is, hogy a szerződéskötéstől számított 5 éven belül erre tekintettel vételi jogát gyakorolta, és a felperes az eljárásban a felmondás jogszerűségét nem vitatta. Ezért az I. r. alperes nyilatkozatával az adásvételi szerződés létrejött.

Ebben az esetben is irányadó az 1959-es Ptk. 117. § (2) bekezdésének rendelkezése, amely szerint a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges, ami az eladó kötelessége (1959-es Ptk. 365. § (1) bekezdés). Köteles ezen túl az eladó az 1959-es Ptk. 367. § (1) bekezdése értelmében a dologgal kapcsolatos körülményekre, illetőleg jogokra és terhekre vonatkozó okiratokat is átadni a vevőnek. Ebből következően az adásvételi szerződés megkötésével a vevőnek kötelmi igénye keletkezik arra, hogy az eladó kiadja neki a dolgot és az ahhoz kapcsolódó okiratokat, ha pedig azok már a szerződéskötést megelőzően a birtokába kerültek, úgy azokat a továbbiakban már mint tulajdonos tarthatja a birtokában. Jelen ügyben a felperes a vételi jog tárgyát képező gépjárművet nem adta át az I. r. alperesnek, így önmagában a vételi jog gyakorlására vonatkozó jognyilatkozat megtételével az I. r. alperes a gépjármű tulajdonjogát nem szerezte meg, tekintve azonban, hogy a vételi jog gyakorlásával létrejött adásvételi szerződés alapján jogszerű igénye keletkezett mind a gépjármű, mind annak okmányai birtoklására, jogosult a vételi joga biztosítékaként birtokába került törzskönyvet mint a jármű tulajdonjogát igazoló okiratot (326/2011 (XII. 28.) Korm. r. 81. § (1) bekezdés) a továbbiakban is magánál tartani.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. r. alperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles viselni.

S z e g e d, 2019. december 11.

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.. Tolna András sk. . Lengyel Nóra sk.
a tanács elnöke előadó bíró

táblabíró